

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) XLVIII (42)
Štev. (No.) 3

ESLOVENIA LIBRE

Buenos Aires
19 de Enero — 19. januarja 1989

Kako je razumeti parole Program Slovenske demokratične zveze

PLURALIZEM

Jože Smole je zelo jasen v svojih trditvah, kako on pojmuje pluralizem. V svojem govoru 15. novembra na 2. zboru slovenskih kulturnih delavcev pravi:

„Naši socialistični samoupravni družbi gre za pluralizem v konkretnih interesih in idejnih pogledih.“

Pri tem pa seveda ni govora o političnem pluralizmu, kaj šele o strankarskem pluralizmu. Zanj so to le notranja mnenja SZDL, ki jih lahko upošteva partija ali pa ne:

... „Socialistična zveza naj zagotavlja v svojih vrstah tudi prostor za opozicijska mnenja, torej za mnenja, ki se ne strinjajo s prevladujočo politično smerjo.“

„To pomeni... dosledno podporo vsem legitimnim organom naše družbe, še posebej legitimno izvoljenim skupščinskim telesom in njihovim izvršilnim organom.“

SESTOP Z OBLASTI

Drugi partijski velikaš, dr. Izidor Winkler, predsednik ljubljanske partije, je tudi postavil stvari na svoje mesto in jasno opredelil, kaj pomeni geslo „sestop z oblasti“, ki ga marškirno razume po svojih željah. V Dnevniku, 29. decembra lani pravi: „Mislim, da smo v zadnjem času razjasnili sintagmo „sestop ZK z oblasti“: da ne gre za umik iz političnega življenja, temveč da gre za drugačen način življenja, za večji dialog s tistimi znotraj sistema, predvsem znotraj socialistične zveze, ki imajo različne poglede. Velika težava pa je v tem, ker nekateri to napačno razumejo. Imamo pa še vedno del članstva ZK, ki je navajen delati po starem in težko sprejema drugačen način delovanja. Ob tem pa so znotraj ZK in tudi v sami družbi takšni, ki mislijo, da bi bilo najbolje, da se ZK umakne. Pojavljata se torej oba ekstrema, pravega razumevanja in pripravljenosti delati drugemu pa ni vedno in v vsakem okolju. To vse seveda potrebuje določen čas, vmes pa padajo najrazličnejše drugačne ideje, naj bi vzpostavili politični pluralizem vendar brez zveze komunistov. To pa je seveda druga realnost, na katero nismo očitno dovolj pripravljeni in ne znamo sodelovati v dialogu s takšnimi gesli oziroma pogledi.“

„Če razumete kot sestop to, da jo

je treba prekucniti z oblasti, potem sama tega ne bo naredila. Sestop je treba razumeti kot demonopolizacijo oblasti, da se torej v družbenem, javnem odločanju vsakomur omogoči, da vpliva in sprejema odločitve. Nismo pa rekli, da za to potrebujemo stranke, potrebujemo drugačno, aktivnejšo socialistično zvezo kot fronto vseh, ki se hočejo angažirati. Sestop z oblasti je pač parola, ki jo je treba razumeti dobronamerno, ne pa dobesedno.“

Dobro, da je tako jasen. Saj smo imeli dovolj parol v komunističnem slovarju: Smrt fašizmu — svoboda narodu, narodno-osvobodilni boj, narodni izdajalci, klerofašizem, gestapovski agenti, neuvrščena država, samoupravljanje, socializem po meri človeka, itd. Prav je, da eden od voditeljev pove, tega ni vzeti dobesedno, ampak — kot bi mi dejali — le kot propagando.

SKUPNI SLOVENSKI PROSTOR

Zanimiva je „demokratizacija“ tiska, kot jo proglašala Milan Meden, urednik Dnevnika 10. decembra lani ob odklonilni analizi zadnje Žebotove knjige Nemiloljiva Slovenija.

Kot velik „demokrat“ se zavzema za „uvoz slovenske literature iz Italije, Avstrije in drugod, od povsod, kjer živi slovenska manjšina. Ta pravica naj bo enaka vsaj tisti, ki jo imajo ambasade v Jugoslaviji za distribucijo svojih propagandističnih revij kimilsungovega tipa.“

Pripomnimo, da bodo naši zamejski Slovenci, ki ne trobijo v rog komunističnega režima, zelo „veseli“, ko jih Meden primerja z različnimi zaočalimi terorističnimi režimi in „demokratsko“ zanika skupni kulturni prostor. Demokracija je po njegovo to, da lahko pišeš le, kar ti partija dovoli, kot citira Meden: „s to ustavo določenih svoboščin in pravic ne sme nihče uporabljati, da bi spodbudil... ogrožal... razpihotal“ (ustava SFRJ, 203 člen).

In če komu ni jasno: ta ustava dovoljuje oblast samo komunistični partiji in prisega samo na socialistično samoupravljanje, kar pomeni, da so vsi drugače misleči in pišočji protustavni zločinci in jih je treba prisiliti k molku.

In še se pritožuje, da ga Žebot imenuje „poklicnega propagandista in apologeta partijskega režima“.

Zaradi dosedanje neučinkovitosti in neuspešnosti obstoječega političnega sistema;

zaradi nezadovoljivega položaja Slovenije, ki se kaže tudi v unitarističnih in centralističnih težnjah v nekaterih delih Jugoslavije;

zaradi zaostajanja Slovenije in Jugoslavije za evropskim razvojem, in grotesknega pripora „nepomembnih“ zaradi ponavljajočih se kršitev temeljnih človekovih in državljanskih pravic v Sloveniji in v Jugoslaviji

bomo ustanovili Slovensko demokratično zvezo, ki ima naslednje cilje:

1. Glavni cilj SDZ je gibanje za vzpostavitev parlamentarne demokracije, zato bo svoje delovanje posvetila temu cilju: **vzpostaviti parlamentarne demokracije!** Pri tem delovanju bo sodelovala z drugimi demokratičnimi silami.

SLOVO

zdrav dr. Cirila Žebota občestvu slovenskih rojakov, ki žive v svetu. Ob njem se bo gotovo vsakdo, ki mu je slovenstvo pri srcu, spomnil v duhu krščanske ljubezni ter sočustvoval z njegovimi svojci in sodelavci.

Marko Kremžar

FRANCI ZAVRL, Mladina št. 51

Grdi, umazani, zli

Kdo ne pozna dr. Cirila Žebota, nasprotnika jugoslovanskega komunističnega režima in prijatelja Slovenije? Kdo ne pozna pisca nikoli objavljenega pisma Mladini, katerega ime se nahaja na neobsoječem „spisku prepovedanih avtorjev“? Kdor ni bral njegovih knjig, polemik, spremljal njegovih nastopov, ga verjetno ne pozna.

Kdo še ni slišal za zloglasne albanske demonstracije v Zahodni Evropi? Je kdo med nami, ki ne pozna „iredentistov“, „marksistov-leninistov“, kdo, ki še ni slišal za geslo „Kosovo-republika“? Takega človeka ni, saj nas mediji nonstop bombardirajo z ostrimi obsodbami podivjanih demonstrantov in ustvarjajo izkrivljeno podobo t.i. „zunanega sovražnika“.

Ali pa znamenite „proustaške skupine“. Je bila Jugoslovanom hrvatska emigracija sploh kdaj zadovoljivo predstavljena? Je bilo povedano, kaj Hrvatom pomeni nacionalna priпадnost, kako je z notranjimi političnimi razcepi med hrvaškimi emigranti, kakšen je program „jugoslovanske socialistične stranke“, kako zelo „srbski liberali“ sovražijo „četnike“?

Bojim se, da emigracija ni bila nikdar imenovana s pravim imenom; državljanom SFRJ je bila predstavljena kot pošast s tisoč glavami in enim, sovražnim mozgom. 45-letna psihološka vojna je opravila svoje: najprej se je zdela, da nas pošast ne neho napada na našem lastnem ozemlju, zato je udba (poleg pravih) pozaprila množico izumljenih vohunov in teroristov. Potem se je začela propagandna vojna, v kateri se je podoba grozne pošasti še utrjevala, na tujem je bilo vedno več ustašev, četnikov, belogardistov in drugih „stereotipnih“ sovražnih emigrantov. Na trenutke se je zazdelo, da SFRJ sploh nima moderne politične emigracije, da se med seboj pobijajo le njena ekstremistična oborožena krila, medtem ko naša varnostna služba stoji ob strani. Medtem so mediji gradili mit o neuvrščeni Jugoslaviji, njeni priznani dobri diplomaciji in ugledu države v svetu.

Potem se je slika pošastne, poeno-

poznane samoodločbe ponudil slovenskemu narodu sprejemljivo ustavo. Prepričani smo, da bo legitimna le ustava, ki jo bodo državljani sprejeli na referendumu. Brez demokracije ni suverenosti, brez suverenosti ni demokracije!

4. SDZ obstaja v SZDL, vendar deluje avtonomno, obenem pa se zavzema tudi za avtonomijo SDZL v slovenskem in jugoslovanskem političnem okviru. SDZ resno jemlje javno deklarirani namen SZDL, da se demokratizira. SDZ resno jemlje tudi načrt Zveze komunistov za „sestop z oblasti“ in ponuja svojo pomoč pri tem sestopu. SDZ zavrača za vsa poveljna leta običajno kadrovske politike, ki temelji na političnem monopolu partije. Dokler ne bo izumljen „še boljši in še bolj demokratičen“ sistem, bo zagovarjala pravico državljanov, da imajo vsi dostop do javnih služb, ne glede na izvor, spol, prepričanje, vero ali spolno orientacijo.

5. Da ne pride do tiranstva, mora biti oblast deljena: sodna oblast naj nadzoruje zakonodajno in izvršno vejo oblasti! Ključno vprašanje je neodvisnost in državljanska pokončnost sodnikov, predvsem sodnikov ustavnega sodišča. SDZ meni, da je treba odpraviti vojaška sodišča v mirnem času. SDZ bo zavzemala jasna

(Nadaljevanje na 4. str.)

VINKO LEVSTIK — po telexu

Ustanovitev SDZ

11. januarja letos smo bili priča dvema dogodkoma, ki spreminjata podobo Jugoslavije. V Črni gori so pod pritiskom ljudskih množic morale odstopiti vse oblastvene politične organizacije, v Ljubljani pa je bila ustanovljena Slovenska demokratična zveza.

Oba dogodka sta si po mnogočem diametralno nasprotna in dobro ilustrirata razklano podobo Jugoslavije.

Ustanovitev Slovenske demokratične zveze ni naključna. Komunistična diktatura ene stranke — brez opozicije — je pripeljala deželo do ekonomskega, moralnega in političnega zloma, komunisti so po vojni in povojnem masaku nad narodom, v mirnem času, ki edini nekaj velja, doživeli svoj popoln poraz. Formalno so sicer še na oblasti, vendar je njihova zapustitev politične in oblastvene scene le še vprašanje časa, pa čeprav moramo računati, da bo v tem času smrtno ranjena zver še precej hudo grizla in pustošila...

Opozicija je nujni sestavni del civiliziranih družb. S svojim nadzorom ter konkurenčnimi programi je tisti nujni in potreben veter, ki prepihuje neučinkovito zatohlost. V Slo-

veniji se sedaj poleg neinstitucionalizirane opozicije (Mladina, Nova revija, Društvo slovenskih pisateljev, Odbor za varstvo človekovih pravic) pojavlja tudi institucionalizirana opozicija. Poleg Kmečke zveze, ustanovljene lansko pomlad, je sedaj še Slovenska demokratična zveza ustanovljena s popolnim scenarijem in podobo stranke. Formalno je sicer v SZDL, vendar je kadrovske dovolj močna in notranje diferencirana (z notranjo opozicijo), da se v tem podaljšku komunistične partije ne bo razstopila. Kadrovske je celo toliko močna, da bo poskušala SZDL ne le radikalno spremeniti, temveč celo kot tako izničiti...

Slovenska demokratična zveza razglasa, da se bo zavzemala za organiziranje klasične parlamentarne demokracije, ki se je zgodovinsko pokazala za najučinkovitejšo oblast. Ustanovitev Slovenske demokratične zveze pa za slovenski politični prostor nikakor ni maksimum. Sedaj se pripravlja na ustanovitev še Socialdemokratska zveza Slovenije, ki je kadrovske sicer dosti šibkejša; svojo organiziranje pa so prav te dni napovedali tudi krščanski socialisti in predvsem zeleni (ekološki), ki

organizirane

Častno priznanje

Proti koncu lanskega leta je dobil visoko priznanje Distinción del Divino Maestro — Priznanje božjega Učitelja —, ki ga podeljuje CONSUDEC, vrhovno združenje vsega katoliškega šolstva v Argentini, univ. profesor dr. Milan Komar.

Dr. Komar je dobil to zaslužen priznanje za dolgoletno delo za svoj trud pri vzgoji katoliških inteligentov in filozofov, za razna predavanja, predvsem pa kot univerzitetni profesor na Katoliški univerzi, kjer je bil nekaj let tudi dekan filozofske fakultete.

Ko mu je bilo podeljeno to odličje dne 18. novembra v svečani proslavi, mu je govoril predsednik združenja br. Daniel Mugica. Njegov nagovor prinašamo v prevodu:

„Današnji dan odlikujemo trdno, dosledno in vztrajno zvestobo. Zvestobo. Zvestobo resnici, prvenstvu misli, disciplinirani refleksivnosti, strogemu delovanju v učitelstvu, plemeniti harmoniji med intelektualnim življenjem in vsakdanjostjo, stalni službi kulturi, premočrtnemu delovanju v višjem in univerzitetnem izobraževanju (tako v Institutu CONSUDEC, Višjem inštitutu verske kulture, kakor tudi na Katoliški univerzi). V tolikih letih poučevanja na stólici je imel zadovoljstvo, da je vzgojil vrsto učencev po svoji podobi in izrazu, ki niso le go-li ponavljalci, ampak svobodni raziskovalci širnega prostora modrosti in nadaljevalci njegovega dela, ki

priznavajo — in včasih tudi razglašajo — svoje intelektualno sinovstvo.

Sedaj je trenutek, da lahko vse to javno ugotovimo in se zahvalimo Gospodu in Njegovi Previdnosti, da je na tak način vodil dogodke, ki so dovoljevali naši kulturi, da se je obogatila z živimi doprinosi najboljših evropske kulture, in ki so bili spojeni z dosledno zvestobo resničnosti in realnosti. Vse to s prisotnostjo in vplivanjem v družbi avtentičnih ustvarjalcev s kvaliteto, močno pojavo in simpatijo, kot jih ima dr. Komar. Svoj doprinos je uresničeval s profesorske katedre, predvsem pa v toplih in zaželenih predavanjih, modro porazdeljenih ter v popoldnevih in večerih, polnih sreče, in v vedno prenovljenem in boderilnem učenju.

Dr. Komar je močna postava v naši krščanski kulturi. To mu hočemo priznati in pričevati s tem čistim odličjem božjega Učitelja.“

Med odobravanjem zbranih šolnikov je dr. Milanu Komarju izročila odlikovanje njegova hči s. Marjana. Tudi Slovenci se pridružujemo čestitkam in se veselim priznanja. Dr. Komar je od vsega početka vedno sodeloval med nami s svojimi filozofskimi predavanji in vztrajno in uspešno širil večno resnico med slovensko mladino. Redno je tudi sodeloval pri našem listu z načelnimi in globokimi članki.

Za vse to mi mu tudi Slovenci iz srca zahvaljujemo!

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

Tone Mizerit

Energetska kriza je osrednja skrb današnje Argentine. Dejstvo je razumljivo. Programirane ukinitve električnega toka, dvakrat na dan po tri ure, so dejansko spremenile življenje Argentinčev. Tovarne iščejo ravnotežje v urnikih za delo, banke so enostavno spremenile urnike in sedaj poslujejo zjutraj, ko je uporaba električnega toka manjša; morda je najhujše zaradi vode, kar že povzroča razne otroške bolezni, zlasti v revnih predmestjih. In krize ni konec in ji konca dejansko nihče ne vidi. Vsi upi so položeni na deževje v južnih predelih Brazila, kar bi napolnilo suhe struge reke Urugvaj, ali pa da „odjuga“ (dejansko vroče poletje) raztopi ledenike v osrčju porečja Limaya. Te dni je predsednik SEGBA, električne družbe Buenos Airesa, izrazil upanje v Boga, „če se morda še ni upokojil v SEGBI“. Bolj pametno bi bilo vprašati se, „če ga niso upokojili“. Ne bomo sedanje suše gledali kot „božjo kazn“. Kriza je kazen za neresno upravljanje in pri tem ima Bog le toliko prsta vmes, kolikor se neresni funkcionarji ne sučejo po njegovih zapovedih, čeprav so nanj prisegli, da bodo resno in vestno delovali.

KOLIKO GLASOV?

Ko se je vsa ta zadeva začela, so strokovnjaki računali, koliko dolar-

si šenk, Damijan Tomazin, Damijan Urbančič, Diego Verones, Marcel Vester, Miha Vester, Simon Vrečar, Aleksander Zarnik, Nande Zarnik.

Adrijana Albreht, Marta Albreht, Sandra Berlot, Andreja Dobovšek, Tone Gerkman, Veronika Godec, Rómína Golob, Gabrijela Hostnik, Sonja Hribar, Erika Indihar, Monika Indihar, Vanika Jazbec, Nevenka Jelenc, Saši Jelenc, Lorena Klemenčič, Nadja Kržišnik, Saši Lazar, Marjeta Mehle, Marjana Modic, Adrijana Oblak, Silvana Peretti, Erika Pogljajen, Ingrid Potočnik, Gize-la Potočnik, Karolina Potočnik, Sabina Potočnik, Kristina Pugelj, Geraldina Rome, Natalija Savelli, Silvija Selan, Karla Skvarča, Klara Skvarča, Nevenka Skvarča, Andreja Stariha, Tatjana Stariha, Cecilija Šenk, Marija Šenk, Alenka Vivod, Pavlina Vombergar, Veronika Vombergar, Lučka Willenpart, Romina Zarnik.

Voditelji: Mija Markež, Danica Malovrh, Magda Zupanc, Ani Klemen, Anica Mehle, Nevenka Magister, Sonja Tomazin, Andreja Selan, Toni Javoršek, Tone Rode, Marko Vombergar; duhovni vodja: Tone Bidovec; iz Mendoza: Lenčka Božnar, Silvija Bajda; zdravnica: dr. Marija Avguštin; „ekonomski minister“ Franc Vitrih.

jev stane državo energetska kriza. Sedaj pa politiki računajo, koliko glasov stane vlado ta polomija. Pametno je, da si stvar ogledamo, ker kaže zanimivo obzorje, na katerega se bomo občasno povračali. Še decembra je v vladnih vrstah gospodarilo veselje, ko se je Angeloz v raznih anketah močno približal Menemu. To veselje je plahnelo v isti meri, kot je plahnela energija v dovodnih žicah.

A tu je zabeležiti dejstvo, na katerega obračamo zanimanje bralcev. Angeloz pada, a Menem ne raste zaradi tega. Morda se nekoliko večajo glasovi desnice. Večina glasov, ki jih izgubljajo radikali, se vrača v vrste „neodločenih“. Na tem dejstvu gradijo radikali svoje upe. In ob istem dejstvu se ustavljajo resni peronisti, katere skrbi veliko število „neodločenih“ glasov. Kaj če se ti, v zadnjem trenutku, obrnejo na radikalno stran? V nobeni izmed raznih (resnih) anket Menem ni presegel 35% glasov.

To je stara številka zvestih peronističnih glasov, kot imajo radikali svojih „zgodovinskih 26 odstotkov“. Pripisimo 10% še liberalcem in njihovim zaveznikom. Kakšnih 5% združeni levič? Ostane še okrog 24%, ki jih nihče nima v zakupu, ki pa so zadnja leta odločali pri volitvah, ne ravno po vladinih in opozicijskih računih. Teh 24 odstotkov pripada večinoma srednjemu sloju, pa sega tudi v višje plasti nižjih slojev.

Na teh 24% zdaj jašejo volilni strokovnjaki. Peronistično vodstvo zaskrbljeno zre Menemov prevelik optimizem. Medtem ko je država v poltemi, peronistični kandidat igra tenis v urugvajskem letovišču Punta del Este. Radikali pa spet po svoje gledajo na to. Najprej upajo na že tradicionalno argentinsko pozabljenost. Če se konec februarja ali vsaj v začetku marca energetska kriza izboljša, si upajo do maja pridobiti naklonjenost volivcev, ki bi danes ne oddali glasu Angelozu. Strategija pa bi potem bila v glavnem v tem, da preprečijo, da bi teh 24% volivcev ne padlo peronistom v naročje. Na tem že dela skupina ameriških strokovnjakov, ki je na predsedniški stol postavila Busha, Dukakisa pa potisnila v jamo. Se bo to obneslo tudi v Argentini? Isto skupino strokovnjakov so želeli najeti tudi peronisti, pa so jih radikali prehiteli.

STRATEŠKI UMIK?

Čas energetske krize, najhujši za radikalnega kandidata, pa zelo prav pride za drugačno delo, ki ga mora opraviti Ageloz. Odpotoval je na obisk šestih evropskih držav, da si tam zadobi naklonjenost in zunanjo zaslombo. Nedavno je isto pot opravil tudi Menem, a ne preveč uspešno.

ko malo ne more več vključevati, nima mu kaj ponuditi.

Iz tega logično sledi, da je v Sloveniji moralo najprej in v največji ostrini priti do izraza to globoko notranje protislovje med dejanskimi potrebami družbenega življenja in prisilnim jopičem političnega sistema. Slovenija je preveč različna od jugoslovanskega povprečja, za katerega je sedanji politični sistem prirejen. Jugoslovanski partijski vrh se vsem spremembam upira, pospešuje centralizacijo in njegov končni cilj je ustvariti enotno jugoslovansko nacijo. Za ta vrh so družbeno politično dogajanja v Sloveniji isto kot kontrarevolucija in zato groze z vojaško intervencijo.

Dr. Bučar zaključuje svoj članek z izjavo, da je preboj slovenskega koncepta edina rešitev za Jugoslavijo. Ima pa ta slovenski koncept tudi evropsko razsežnost. Razvoj v vseh vzhodnoevropskih državah je postavljen pred enake dileme, pred katerimi se je znašla tudi Slovenija. Slovenci si lahko v največji meri zagotovimo svoj obstoj in razvoj samo, če si zagotovimo podporo za naša nacionalna in družbena prizadevanja v demokratični Evropi, iz katere smo izšli. Nevarnost take naslonitve na evropske demokratične tokove, so hitro zaslišali tisti, ki so napadli Bučarjev nastop v Evropskem parlamentu.

Sm R

Angeloz se je tako umaknil kritiki zaradi energetske krize. Obiskal bo Španijo, Italijo, Francijo, Nemčijo in Švico. Neizogiben je seveda tudi sprejem pri papežu. Menema je papež sprejel, tedaj mora tudi Angeloz. Dobro je poznana papeževa priljubljenost v Argentini.

Sicer pa radikalni vladi na drugih področjih načrt kar lepo uspeva. Inflacija je vsaj za silo zadržana. Te dni je ekonomski skupini uspelo doseči nov sporazum s podjetniki, ki naj traja do junija. Toliko si vlada niti ne obeta. Dovolj je, da traja do 14. maja — volilni dan.

Tudi na vojaški fronti je trenutno mir. Novi poveljnik vojske, general Cassino, je pričel postopati bolj diplomatsko kot njegov prednik Caridi. Upornih komandantov ne tepe, rajši jih boža. Povišanje plač je tudi opravilo svoj pomiritveni posel. To pa seveda še ne pomeni, da je vojaško vprašanje v Argentini že rešeno. A tudi na tem področju, kot na ostalih vlada želi le „premirje“ — do 14. maja.

V tej zvezi je omeniti še zanimivost. Senat se pripravlja na novo delovno zasedanje, kjer bodo morali imenovati tudi nova vodstva posameznih komisij in seveda celotne zbornice. Sklenili so že — in radikalni bodo dosegli s pomočjo provincijskih senatorjev — da na vodstvo odločilne „komisije za sporazume“ ne bo imenovan radikal. Ta komisija zbornici predlaga imenovanja sodnikov, vojaška napredovanja, vojaške čine. Sedaj bo predsedstvo te komisije prevzel Aguirre Lanari, predstavnik korentinskih avtonomistov in zadnji zunanji minister vojaške vlade. Je tudi to strateški umik radikalov?

MIR MED BRATI

V strateškem okrožju province Buenos Aires je nastopilo novo vodstvo peronistične stranke. Precej težav je bilo, da so bili slednjič upoštevani vsi sektorji; tako peronizem vsaj na zunaj lahko kaže obraz miru in sprave. A preden je do sporazuma prišlo, je poteklo precej krvi v besednih spopadih.

Predsednik vodstva je tudi predsednik stranke na državni ravni, guverner Cafiero. Podpredsedstvo je slednjič le dosegel moronski župan Juan Carlos Rouselot, ki je že razglasil svojo kandidaturo za buenosaireskega guvernerja na volitvah čez dve leti in pol.

A enake sloge ni moč pokazati med Menemom in Ubaldinijem. Res je, da sta trenutno oba utihnili. A kot trn v peti predsedniškega kandidata je ostala trditve glavnega tajnika CGT, da je proti brezposojnemu odplačevanju zunanjega dolga. Moratorij je beseda, ki bo obstala kot oblak na obzorju bodoče peronistične vlade — če bo seveda peronizem prišel na vlado. Istočasno pa je CGT „potrdila“ svojo pravico, da sestavlja in predlaga gospodarske načrte. Nanje se bo moral Menem-kandidat ozirati. Še bolj pa Menem-predsednik, če bo seveda kdaj predsednik. Kajti drugače ne bo miru med brati...

IZ DELOVANJA HSS

Opažamo vedno bolj živahno delovanje Hrvatske seljačke stranke v svetu. Zadnje dneve v decembru prejšnjega leta je izšla prva številka novega glasila HSS v svobodnem svetu „Slobodni dom“. List je izšel v Bruslju in ga izdaja Osrednji odbor HSS. Uredniški odbor je postavil geslo „Svoji na svojem“ s priključkom Hrvaške na Evropo. V prvi številki so članki predsednika dr. J. Torbarja, dr. Bajde, Bašića, Grubišića in Sagonića. List se naroča pri podpredsedniku HSS prof. Zvonku Mustapiću, Andonaegui 2059, 1431 Buenos Aires.

V Parizu je bila ustanovljena francoska podružnica HSS „Dr. Juraj Krnjević“, ki jo vodijo hrvaški emigranti, ki živijo v Franciji. Predsednik podružnice je Stjepan Gorički. Podružnica je dobila pravno osebnost za delovanje v Franciji. Na ustanovnem sestanku podružnice je bil prisoten dr. J. Torbar.

Naj omenimo še to, da so predstavniki HSS v Avstriji lani na dan Vseh svetnikov položil venec na množični grob hrvaških vojakov na pliberškem polju.

Sm R

Pozdrav iz Córdoba

Spoštovani urednik Svobodne Slovenije g. Tine Debeljak!

Vam in vsem, ki berejo Svobodno Slovenijo, bi radi povedali, da nas je letos 115 na počitniški koloniji v Doloresu. Imamo se lepo, saj je tudi vreme lepo; le enkrat nas je malo zmočilo, ko smo obiskali tovarno alfahorjev v estanciji Rosario. Letos smo bolj pisana družba, ker se nas je zbralo iz več krajev: 17 iz Mendoza, 1 deklica iz Mercedes v San Luisu, 1 deček iz Bariloč; 4 iz Bolivije, 2 iz Tucumána; iz Buenos Airesa smo pa takole prišli: 21 iz Ramos Mejije, 21 iz Pristave v Castelarju, 16 iz San Justa, 9 iz Slovenske vasi v Lanusu, 7 iz Carapachaya, 3 fantje iz San Martina, 4 deklice in 2 fantka iz mesta (capitala), 1 deklica iz Berazateguija in 5 otrok iz Adroguéja. Vsi se imamo radi, se dobro razumemo in vam pošiljamo veliko najlepših pozdravov!

Iz Mendoza: Erika Bajda, Valerija Arrigon, Natalia Arrigon, Ethel Llanos, Urška Šmon, Frido Bajda, Tomaž Bajda, Marja Hirschegger, Ma-

ksi Llanos, Marcel Llanos, Tine Šmon, Pavel Šmon, Franc Šmon, Tonček Štirn, Vlado Žumer, Matija Žumer, Damijan Žumer;

iz Tucumana, Martin in Marta Žakelj;

iz Bariloč Martin Mavrič; iz Mercedes v San Luisu Andrejka Zupanc; iz Bolivije Cecilija, Pavlinka, Bernard in Mirko Grbec;

iz Buenos Airesa:

Ivan Albreht, Marjan Boltežar, Martin Brumec, Matjaž Čuč, Gusti Galjot, Pavel Gerkman, Martin Grabnar, Danijel Goljevšek, Nace Hostnik, Viktor Hribar, Andrej Hrovat, Ivan Hrovat, Darko Javoršek, Ksaver Jazbec, Aleksander Klemenčič, Luka Klemenčič, Damijan Kopač, Martin Kopač, Adrijan Levstek, Damijan Levstek, Damijan Markež, Marjan Markež, Valentin Markež, Jože Mehle, Gregor Modic, Maksi Osterc, Matjaž Osterc, Boštjan Osterc, Guido Pierri, Damijan Pogljajen, Ivan Potočnik, David Rot, Simon Rot, Aleks Savelli, Aleksander Skale, Luka Skale, Gabrijel Savelli, Pavel Sparhakl, Martin Stanič, Mak-

Quo vadis, Jugoslavija?

Na to vprašanje „Kam greš, Jugoslavija?“ je v junjski številki Celovškega Zvona odgovoril znani slovenski politik, dr. France Bučar. Članek se nam zdi tako zelo aktualen, da bomo ponovili njegove glavne misli, ki niso sicer nekaj novega, saj je o tem pri nas že večkrat pisal dr. Marko Kremžar.

Jugoslavija je najprej posnemala sovjetsko ureditev države. Ob bridkih izkušnjah s Stalinovim pritiskom se je Jugoslavija odločila, da bo šla v socializem po svoji lastni poti. Ustavila je samoupravni socializem, ki je imel za cilj urediti družbo tako, kjer bo ob splošnem stanju svobode in enakosti vsakdo samostojno odločal o vseh zadevah, ki so povezane z njegovimi koristmi.

Kmalu pa se je pokazalo, da ni važen samo cilj, ampak, so važna predvsem sredstva, ki jih uporabljamo, da do cilja pridemo. Ne moremo uresničiti samoupravljanja, če si partija prilašča pravico, da o vseh zadevah sama odloča. Ne moremo priti v pluralistično družbo, če imamo z ustavo določen enopartijski politični sistem, ki si pridržuje monopol do organizacije in do gospodarske spodbude. Ne moremo ustvariti gmotne blaginje, če uveljavljamo na-

čin gospodarjenja, ki slehernega navaja na to, kako bi čim manj ustvaril in čim več izvlekel iz tistega, kar so ustvarili drugi.

Kaj so uspehi takega socializma? Očitni gospodarski neuspehi, kričeče tehnološko zaostajanje, kratenje temeljnih človekovih pravic in nove oblike gospodarskega izkoriščanja.

NOV fevdalni razred

Za nosilce dejanske oblasti je vztrajanje na taki socialistični poti pogoj njihovega posebnega družbenega položaja, posebnih privilegijev. To je dejansko nov fevdalni razred, ki pa nima za svoje stališče nobenih argumentov. Kdor je proti takemu socializmu, je kontrarevolucionar, nazadnjak in družbeni sovražnik, ki ga je treba ustrahovati z grožnjo sodišč, zaporov in koncentracijskih taborišč.

Kaj se lahko zgodi, se vprašuje dr. Bučar. Odpirata se dve možnosti. Prva, da bo partijska oblast še naprej vztrajala pri odklanjanju zahtev, ki jih postavljajo ljudstva teh dežel, kar lahko vodi do revolucionarnih izbruhov. Ali druga možnost, da se pojavi vrsta novih Dubčkov, ki naj bi zadovoljili vrsto demokratičnih zahtev svojih ljudstev. Po

mnenju londonskega Economist a ni nobena teh možnosti sprejemljiva za Gorbačova.

Prispodoba Dubčeka in češke predvajsetimi leti je v celoti ustrezna položaju današnje Slovenije v Jugoslaviji. Partijski vrh je v Jugoslaviji določil, da so posamezne republike njemu disciplinsko podrejene in mu tudi določa, kako se morajo poslanci v skupščini obnašati. Jugoslavija je kot federacija povsem nenogoča, dokler imamo opraviti s partijskim centralizmom in z armado, ki ima po ustavi pravico, da varuje z ustavo določeno družbeno ureditev države.

Pri gospodarjenju je upoštevanje tržno blagovnih zakonitosti nekaj, brez česar se država sploh ne more enakopravno vključevati v svetovno gospodarstvo, hkrati pa tudi na notranjem trgu ne more sprožiti potrebne gospodarske spodbude. Tržni sistem ne more temeljiti na monopolu politične oblasti.

Čim bolj je kaka dežela gospodarsko in kulturno razvita, toliko večje postaja protislovje med zanemarjanjem naravnih gospodarskih zakonitosti in njim ustrezno družbeno politično strukturo.

Še bolj je očitna nerazvitost jugoslovanske družbe na tehnološkem področju. Kdor tehnološko zaostaja, je praktično izločen iz tekme na svetovnem tržišču, ker se vanj krat-

NOVICE IZ SLOVENIJE

RADOVLJICA — Rojstno hišo Antona Linhartarja iz leta 1756 je radovljška občina pripravljena odkupiti, da bo v njej spominska soba in drugi predmeti. Hiša bo v sklopu starega mestnega jedra, ki so ga lanskega junija razglasili za kulturni in zgodovinski spomenik.

SV. PRIMOŽ NA POHORJU — **PTT** (Pošta, telegraf, telefon) Maribor je priključil 60-tisoči telefon. Na podružnični osnovni šoli v Sv. Primožu na Pohorju v občini Radlje so svečano vključili v omrežje šestdeset tisoči priključek v omrežni skupini Maribor, ki sega od Črne na Koroškem do Ormoža. V tej omrežni skupini je zdaj na sto prebivalcev že 15 telefonov.

MARIBOR — **Zrak nad Mariborom** se boljša. Zadnjo kurilno sezono je bil zrak nad Mariborom namreč po dolgih letih manj onesnažen z žveplovim dioksidom kot ponavadi. Toda to še ne pomeni, da se je mesto pod Pohorjem na lestevici, ki razvršča slovenska mesta po onesnažitvi zraka, bistveno pomaknilo nazaj. Še vedno je med najbolj onesnaženimi mesti, saj glavnih vzrokov — številnih majnih kurišč — še niso odpravili.

MURSKA SOBOTA — Po skoraj enoletnem pogajanju sta se soboška Mura in zahodnonemški avtomobilski koncern Audi-NSU iz Ingolstadta sporazumela, da bodo v Murinem tozdu Perilo z novim letom pričeli šivati oblažene prevleke za avtomobile Audi 80. Do sedaj so te prevleke šivali kar sami v Audiju.

LJUBLJANA — Telefakсни naročniki so dobili imenik vseh, ki imajo tovrstno pripravo v Sloveniji, dopolnjeno z nekaterimi podatki o splošni jugoslovanski telefaksnih mreži. Teh naročnikov je v Sloveniji danes okoli 600.

LJUBLJANA — Beneficirana delovna doba kaže, da je „decentralizacija“ v jugoslovanski resnična. Taka doba velja za stvar, če delajo v Avionexu in Jatu na območju Srbije, ne pa za tiste, ki delajo pri slovenskem Adria Airways; grafikom so jo pa v Sloveniji, Hrvaški in Vojvodini ukinili, drugod pa je še v veljavi. Zanimivo, da so beneficirano dobo uvedli leta 1953 za pilote, kesonske (podvodne) delavce in potapljače, danes pa je od 2,1 milijona upokojencev kar 11 odstotkov takih, ki so si „prislužili“ krajšo delovno dobo.

LJUBLJANA — Za 150-letnico delovanja rezijanske folklorne skupine ji je Slovenska akademija znanosti in umetnosti podelila Maroltovo priznanje. Skupina je prvič nastopila v Vidmu leta 1838 pred cesarjem Ferdinandom, da

nes pa ima kakih 45 nastopov na leto. Nastopajo z 12. do 15. pari, glasbena spremljava pa sta dva para citer in brunkule (predelani kontrabas).

LJUBLJANA — 28 tisoč prijavljenecv so morali ocenjevati organizatorji rallyja Camel Trophy. Računalnik je izmed vseh prijavljenih iz Jugoslavije najprej izbral tisoč ljudi, zatem so „pešč“ izbrali 50 ljudi po določenem „ključu“. Iz Slovenije je bilo glede na število prebivalcev tudi največ prijav, zato je v širši izbor prišlo osem ljudi. (Neuradno se ve, da v Sloveniji tudi prodajo največ cigaret Camel). Ob koncu izbora bosta ostala le dva predstavnika, ki se bosta letošnjo jesen v vozilih Land Rover podila po eksotični Braziliji.

MARIBOR — Na 3. zveznem tekmovalju gostinskih delavcev TURJUG 88 (sodelovalo je 18 dvanajstčlanskih ekip iz vseh republik in obeh pokrajin), sta ekipi Kompassa in Topa Portorož v hotelu Jugoslavija v Beogradu osvojili vrsto prvih mest in tudi naslovov šampion. Med številnimi priznanji je Lovro Visočnik iz Kompassa dobil zlato medaljo in pripravi jedi pred gostom, v strežbi narodnega menija in srebrno pri pogrlnjih in bil tako najboljši posameznik, saj je bil še srebrni pri turističnem meniju. Komposova ekipa je osvojila naslov šampiona v kategoriji turističnih vodičev, pri Top Portorožu pa je ta naslov dobil njihov barman.

LJUBLJANA — Število priseljencev raste. V devetih mesecih se je v Slovenijo priselilo za 2 odstotka več občanov iz drugih republik. Največ se jih je priselilo v ljubljanske občine (2524), na drugem mestu je občina Kranj (452), sledijo Velenje (446), Koper (315), Jesenice (240), Celje (230).

LJUBLJANA — Ribiška zveza Slovenije je pripravila slovesnost v Cankarjevem domu ob stoletnici organiziranja ribništva na Slovenskem. Za začetek organiziranega ribništva na sedanjem državnem jugoslovanskem ozemlju štejejo „Ribarski zakon za Kranjsko“, ki je izšel leta 1888 po zaslugi profesorja Ivana Franketa.

JESENICE — Deseto srečanje neslovenskih pesnikov, ki živijo v Sloveniji je bilo na jeseniški Glasbeni šoli. Jesenice so jugoslovavja v malem“, je dejal Jeseničan, ki je pozdravil pesnike in občinstvo, saj petindvajset odstotkov prebivalcev tega mesta tvorijo Muslimani, Srbi, Hrvati, Črnogorci, Albanci in „neopredeljeni“ (jugoslovani).

LJUBLJANA — Marjana Lipovšek je pela Janezu Pavlu II. Ob desetletnici papeževanja je bila v Vatikanu

SLOVENC V ARGENTINI

Osebnosti

† MARJAN POGRAJC

Po kratki in zavratni boleznii je na sveti dan nepričakovano umrl Marjan Pograjc. Njegova prezgodnja smrt je hudo prizadela ženo Vido, sina Marjana ter hčerki Zofijo in Alenko z družinami. Za njim žalujejo sestre Zofija, Valerija in Slavka z družinami. Lepo povezana družina je z njim izgubila dobrega moža, očeta in brata. Pa tudi številne prijatelje in vso našo skupnost je njegov nenadni odhod užalostil. Marjan Pograjc je bil eden tistih ljudi, s katerim se je bilo vedno zanimivo pogovarjati. Znal je biti veselo razigran pa tudi prodorno resen. Družbo, razgovor ali delo je vzel resno, vsaki stvari se je znal na primeren način posvetiti. Kot tak je Marjan Pograjc živel svoje bogato življenje.

Rodil se je 23. maja 1923 v Celju kot zadnji v številni družini devetih otrok. Ko je bil star 8 let, mu je umrl oče. Osnovno šolo je obiskoval v Celju, srednjo šolo pa kot sa-

slovesnost s koncertom, na katerem je kot solistka nastopila svetovno znana mezzosopranistka iz Ljubljane.

LJUBLJANA — 15 kilogramov jabolk pojedjo na leto v Sloveniji na prebivalca, v Jugoslaviji pa le 9.

UMRLI SO OD 31. okt. do 8. nov. 88:

LJUBLJANA — Viljem Končar; Franciška Zagorj. Oven, 83; Cilka Avšec, 99; Angela Škoda roj. Cunder, 90; Stanislav Humar; Ana Čala roj. Mayer, 90; Jakob Birtič, 88; Jožefa Grobin roj. Grabnar, 62; Ela Grimm; Jože Pavlin, 69; Nikola Lahmar; Elfi Radovan roj. Willmann; Vladimir Mohorič, 56; Ivan Selan, 83; Anton Stih; Marija Mrak Orehek roj. Kaube; Antonija Kahne; Dolfe Žitko; Ana Pečar (Kmetovčeva Ančka); Jelka Bernik roj. Magdič; Ivan Jragodje; Rado Stepišnik Viktor Butinar, 54; Elizabeta Deržaj roj. Širca; Amalija Kerč roj. Novak, 83; Angela Zaplatil; Ana Šolinc roj. Romih; Marija Vesel roj. Kordiš, 92; s. Gracija Jožefa Šuštar; Josip Vovk; Ljudmila Sešek; Jože Sluga; Marija Lampič, 76; Karel Hernčič; Matilda Ljubič roj. Šegula.

RAZNI KRAJI — Ana Zupančič-Kovačič, 89, Tabor v Sav. dol.; Jože Lušin, zlatom.; Hotedrška; Franc Zidar, Trebnje; Janez Jaklič, 82, Vel. Lašče; Leopoldina Globočnik roj. Boltič, 87, Kranj; Andrej Baldermann, Škofja Loka; Izidor Jerala st., Tržič; Ciril Grm, Stična; Tončka Segadin, Ptujška gora; Jože Perpar, Dragomer; Jože Skubec, Černomelj; Avgust Kocjan, 90, Celje; Milena Prime, Celje; Ljudmila Šbil roj. Čop, 88, Šempeter pri Gorici; Elfrida Cvikel roj. De Costa, 86, Celje; Olga Kolše roj. Pevnik, Maribor; Albin Čotar, Koper; Franc Urbančič, Knežak; Alojzija Marolt, 79, Lipoglav; Jelka Ferligoj roj. Fageneli, 90, Koper.

lezijanski gojenec na Rakovniku. Začel je s študijem na pravni fakulteti ljubljanske univerze, a mu ga je kot tolikim njegove generacije prekinila vojna in revolucija. Najprej so ga Italijani poslali v internacijo, po rešitvi pa se je kot katoliško in slovensko formiran akademik pridružil slovenskim domobrancem v vrstah domobranske policije. Vedno je s ponosom govoril o tej dobi svojega življenja. Nikdar ni skrival svojega prepričanja in vedno ostal pokončen Slovenec in zvest domobranec.

Po umiku je v begunstvu poskusil nadaljevati študije kemije na graški univerzi. Emigracija v Argentino mu je tudi ta študij prekinila. V novi domovini si je ustvaril z ženo Vido Šega lepo družinico in prijeten dom v Castelarju, v okraju, kjer živi mnogo rojakov in se ga je prišla oznaka „bela Ljubljana“. Po raznih zaposlitvah je v podjetju Ciudadela S.R.L. postal ugleden in upoštevan šef, katerega so vsi spoštoali kot pridnega, sposobnega in izredno iznajdljivega. Vsi so ga poznali kot „señor Marjan“.

Poleg dela in skrbi za lastno družino je Marjan Pograjc našel čas tudi za našo skupnost. Tako je bil že leta 1959 na Slovenski Pristavi v Castelarju predsednik krajevnega šolskega odbora, po vsej verjetnosti prvi v vsej naši skupnosti. Bil je več let član odbora našega osrednjega društva Zedinjena Slovenija kot preglednik računov. Skozi 9 let je bil na odgovornem mestu tajnika v odboru Kreditne Zadruga SLOGA in kot član nadzornega odbora v Mutualu SLOGA. Politično se je vedno zavzemal za samostojno Slovenijo in bil izvoljen v zbor zaupnikov SLS. Kot zvest član društva Slovenska Pristava, naročnik in bralec našega tiska, je bil Marjan Pograjc krepko vraščen v našo organizirano skupnost.

V ponedeljek, 26. decembra 1988 smo ga ob veliki udeležbi prijateljev in znancev spremili na zadnji poti. V cerkvi Cristo de los Milagros, kjer je župnik naš rojak France Himmelreich, je skupaj z njim delegat slovenskih dušnih pastirjev v Argentini prelat dr. Alojzij Stare daroval pogrebno sv. mašo. Ob krsti so se s pietetnimi besedami poslovili od dragega pokojnika v imenu sosedov dr. Jože Krivec, v imenu Društva Slovenska pristava in Celjanov dr. Julij Savelli in v imenu prijateljev iz akademskega kluba Straža Tine Duh.

Ko smo ga na novem moranskem pokopališču položili k večnemu počitku, smo se številni pogrebci dobro zavedali, da lega v prerani grob dober mož in oče, velik slovenski domoljub in demokrat, zvest prija-

telj in plemenit človek. Tak bo ostal Marjan Pograjc v našem hvaležnem spominu.

Marjan Loboda

BARILOCHE

BARILOŠKI BOŽIČ

Vaš dopisnik se je običajno oglašal z vestmi iz smučarskega in planskega sveta, pa seveda tudi s poročili o raznih slovenskih prireditvah v prestolici dežele jezer. Vendar smo zadnja leta večkrat omenili tudi kulturno udejstvovanje, zlasti slovenskega mlajšega rodu.

Tako se tudi zdaj najprej pomudimo ob dogodku, ki sicer presega slovenski okvir, pa vendar zadeva tudi slovensko bariloško družbo. Gre za božični koncert, za „Navidad Coral“, ki je letos doživel že svojo 21. izdajo. Ta koncert je spet izvedel nam vsem poznani zbor „Niños y jóvenes cantores de Bariloche“, ki ga je ustanovila in dolgo let zelo uspešno vodila Lučka Kralj Jermanova.

Že teden dni pred koncertom so propagandni letaki napolnili mestce in povedali, da bo zbor pel pod taktirko mladega dirigenta Andreja Jana, ki zdaj vodi pevsko skupnost „Otrok in mladih pevcev“. Prav tako so vabila omenjala, da bo spremljala na orglah poglavitne glasbene točke večera, zlasti tiste, na katerih bo sodeloval koncertni zbor „Gaudeamus“, Anica Arnšek-Magistrova.

Koncert se je predvajal dva večera in sicer v soboto in nedeljo, 17. in 18. decembra, in je po stari navadi prikazal razne umetne pa tudi narodne božične pesmi. Zahtevni program — saj so spored sestavljale skladbe iz različnih dob in raznih slogov — je nedvomno pomenil veliko nalogo tako za dirigenta kot za vse sodelavce in prisrčno ploskanje je vsaj delno poplačalo jako dobro izvajanje.

Kot smo ugotovili iz programa, so med pevci izstopali slovenski primki, prav tako so bili tudi med občinstvom bariloški Slovenci številno zastopani.

V ostalem moramo dostaviti, da smo doživljali božič ob skupni slovenski polnočnici, na kateri se zberemo vsa zadnja leta, odkar sta prevzela skrb za slovensko bogoslužje Branko Jan in Marko Cukjati. Prav tako so skrbne roke priredile v Stanu božično čajanko in za konec leta družabni večer. K božičnemu razpoloženju je prispevalo srečanje mnogih starih znancev in prepevanje božičnih pesmi, pa še kak poseben „podvig“ kot na primer razstava velikih božičnih jaslje v izložbi firme Foto Triglav na ulici Moreno sredi mesta. Celotne jaslje s številnimi figurami je v keramični tehniki izdelala Zalka Arnšek.

VA

Kaj bo spomladi?

Milan Kučan, sedanji slovenski partijski šef, odhaja spomladi za predsednika jugoslovanskega državnega predsedstva; Sonja Lokar, sedanja zelo „aktivna“ slovenska partijska aktivistka povojne generacije, bo Kučana zamenjala na njegovem sedanjem položaju; „ta mali Ribičič“* bo v beograjskem zveznem partijskem predsedstvu zamenjal „kapituliranega“ Šetinca. Vse to je dokončno in povsem jasno celo vrabcem, ki se spreletavajo preko Trga revolucije v Ljubljani, pa čeprav se bodo volitve vseh omenjenih na vsa omenjena mesta šele vršile... Volitve!!! Forma je že vzpostavljena, pa čeprav je kljub vsemu le forma!

Življenje teče svojo pot... To „pot življenja“ pa si je koristno podrobneje ogledati.

Odbor za varstvo človekovih pravic ima že preko sto tisoč posameznih članov in čez tisoč organizacij, kar skupno predstavlja najmanj četrtno prebivalcev Slovenije, čeprav je njegovo članstvo tudi med Slovenci v sosednjih državah in po svetu, pa tudi v nekaterih naprednih (neslovenskih) krogih po Jugoslaviji, zlasti v Beogradu in med mnogimi slavnimi imeni (prav tako

Neslovenici) po vseh državah z demokratsko družbeno ureditvijo. Odbor tako postaja **SILA**, ki jo težko razumejo največji optimisti demokratske prihodnosti in ob kateri partijsko oligarhijo v Sloveniji oblija smrtna zona, v Beogradu pa povzroča znane napade na Slovenijo, ki pa so postali že klasika in nikogar več ne preseneča (morda koga le potihem skrbijo, ker je proti dogajanjem v Sloveniji tudi jugoslovanska armada, kar pa je tudi že klasika).

Ob upoštevanju tega stanja je „razdeljevanje igralskih vlog“ med Kučanom, Lokarjevo in drugimi ostanki partije le še formalno dejanje obsojenca na smrt, ki mu pred ustretilivjo postrežejo z njegovo najljubšo jedjo (!). Kar je bilo zapisano v zvezi z vseobsežnostjo in moralno močjo Odbora za varstvo človekovih pravic, je premosorazmerno nasprotno z nekim drugim pojavom: množičnim izstopanjem intelektualcev, pa tudi delavcev iz partije. To dejstvo, da delavci svoje „matične, delavske“ stranke že dolgo niso imeli za svojo in da so bili njeni člani le birokratski karrieristi in izobraženci, ki bi brez članstva v partiji ne mogli opravljati službe, ki ustreza njihovi usposobljenosti, je bilo vsa ta desetletja vsem (tudi par-

tijškemu vodstvu) dobro znano. Da pa so zdaj, poleg delavstva — „proletariata“ v nekaj mesecih tako množično začeli izstopati iz partije visoko izobraženi družboslovci, ekonomisti, pravniki itd.: to pa je dalo misliti, ne le partijskemu vodstvu, ki ima prvič, odkar je na oblasti, celo nekaj simpatij med ljudmi, marveč ta razvoj preseneča celo nevtralne opazovalce. Pa vsa zadeva sploh ni presenetljiva: Poveljmo preprosto; včlanjevanje v Odbor za varstvo človekovih pravic povzroča osipanje članstva v partiji. Samo tista zadnja pika na i je bilo dejstvo, da so slovenska sodišča poslala „ljublanski četverici“, medtem že preklicane, pozive na prestopanje zaporne kazni, ki so jo izrekli nad slovenskimi demokrati drugi in v drugem jeziku. Še, do neke mere priljubljeni Kučan, ki je od uvedbe partijske vladavine pred davnimi desetletji daleč najbolj upoštevan voditelj, tega procesa ni mogel zavestno ustaviti. Tudi Kučanu je v teh letosnjih vročih mesecih postalo jasno, da partija, kakršna je (in drugačna po svoji naravi biti ne more) te dežele ne more več voditi. Res je, da mnogi funkcionarji, s proslulim Dolancem na čelu, že nekaj let ponavljajo krilatico o „sestopu partije z oblasti“. Samo to se človek sprašuje, kam naj partija sestopi, ko se bo spustila z višav oblasti, in kaj naj potem počne. O možnosti politične konkurence partija sama namreč

ne govori. Če pa se za hip iz Slovenije preselimo v Srbijo, pa celo na Hrvaško, vidimo, da tam ljudske množice vzklikajo ravno partiji... Sestop pa tak!

Tudi nam isti sklerotični partijski pridigarji še vedno govorijo, da ima neuvrščena Jugoslavija velik ugled v svetu... Dogajanja z diplomati te neuvrščene „bratske“ države v Sidneyu in Chicagu, nas spet silijo k smehu. Spodobilo bi se sicer jokati, a je smeh vendarle koristnejši pripomoček proti vsakodnevnim stresom jugoslovanske blaginje.

Za konec: Upanje je! Po dolgem času lahko zapišemo: „Je upanje!“ V zelo zaupnih krogih se zelo resno govori, da se končno mora napraviti konec agoniji: vest se bo komu zdelo za lase privlečena, je pa nadvse zanesljiva, čeprav danes njene vira žal in iz razumljivih vzrokov še ne moremo navesti: Slovensko politično vodstvo bo pripravljeno razpisati, verjetno že spomladi 1989 prave svobodne volitve (da, prav ste prebrali), če bo tako zahteval Odbor za varstvo človekovih pravic...

Ljubljansko Delo je v sobotni prilogi dne 3. decembra celo stran posvetilo nujnosti uvedbe večstrankarskega sistema v Sloveniji: pri čemer je avtor, ki med drugim piše tudi v Mladino (tudi ta podrobnost je zelo zgovorna), mnenja, da sploh ni nujno, da se pri vzpostavitvi večstrankarskega sistema usklajujemo

z drugimi jugoslovanskimi republikami. Zakaj Slovenija ne bi mogla, za začetek, sama, na svojo roko, uesti demokracije!

Na drugi strani je treba upoštevati, da zelo jasnih želja ali zahtev za samostojnost Slovenije za zdaj ni zaznati.

Ne moremo mimo vloge armade v Jugoslaviji. Če se Slovenija 1945 ni zala upreti razformiranju slovenske vojske, je treba danes upoštevati mnenje nekaterih, da skuša sedanja jugoslovanska armada dejansko vladati v vsej državi, ker vidi, da partijsko vodstvo ni več v stanju imeti monopola nad državo. Zato torej armada hoče imeti monopol nad partijo in s tem nad državo. Vprašati bi se še kazalo, če se bo jugoslovanska armada zamislila vsaj zdaj, ko je celo Gorbačov napovedal enostransko zmanjšanje moči sovjetske armade za tretjino? Pri jugoslovanski vojski pa kupujejo nova najodobnejša letala in bankrotiranim afriškim in azijskim državam prodajajo svoje zastarelo orožje...

...to pa je že „politika neuvrščenosti“! Drugo leto bo namreč Beograd gostitelj šefov držav „kluba siromakov“.

In tako naprej... Prav zato bi v Sloveniji ne smeli gledati kaj počne Jugoslavija, marveč kaj so zahteve slovenskega ljudstva.

V. Slemensky

* Ciril, sin „slavnejšega“ očeta Mitja Ribičiča.

MALI OGLASI

ARHITEKTI

Andrej Duh — načrti, gradnje in vodstvo del v Bariločah in okolici; nepremičninski posli. — P. Moreno 991, 5. nadstr. C. — 8400 Bariloche; Tel. 0944 - 24771.

TURIZEM

Potovanja, skupinske ekskurzije, letalske in pomorske vožnje poskrbi po ugodni ceni Marjeta Senk. T. E. 762-2840.

ADVOKATI

dr. Vital Ašič — odvetnik - ponedeljek, sredo, petek od 17 do 19, Don Bosco 168 - San Isidro; T. E. 743-5985.

dr. Franc Knavs — vsakovrstne civilne, delavske in trgovske zadeve v Capitalu in Pcia. Bs. As. — Tucumán 1455, 9. nadstr. E - T. E. 45-0320 - poned., torek, četrtek od 16 do 20.

ZA DOM

POHIŠTVO: za jedilnice, spalnice, dnevnice, sobe, moderno in angleški stil. Tine Kovačič. — T. E. 765-1682.

REDECORA — celotna oprema stanovanj: blago za naslanjače, odeje, zavese, tapete, preproge — Bolívar 224, Ramos Mejía, T. E. 654-0352.

SERVIS

Dolenc Lojze — popravila barvne TV, video-kaset, radio-snemalcev, kaset in avdio — Cerviño 3942, San Justo, T. E. 651-2176.

TRGOVINA

Delikatosa Franc Vester — Gana 119 - Capital - (1 kvadra severno od postaje Liniers).

Alpe Hogar — Stane Mehle - vse za vaš dom - L. Vernet 4225 - 1826 Rem. de Escalada - T. E. 248-4021.

GOSPODARSTVO

Zavarovanja M. in H. Loboda — Sarmiento 385, 1. nadstr., pis. 10 - Buenos Aires - od 11 do 18.30 - T. E. 312-2127.

Kreditna zadruga SLOGA — Bm. Mitre 97, 1704 Ramos Mejía - T. E. 658-6574, 654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

Mutual SLOGA — Bm. Mitre 97, 1704 Ramos Mejía - T. E. 658-6574, 654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

SLOGA — PODRUŽNICA SAN MARTIN — Slovenski dom - Córdoba 129 Tel. 765-1266 - Urađuje ob torkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10. do 11. ure (g. Stanko Oberžan).

SLOGA — PODRUŽNICA SLOVENSKA VAS — Hladnikov dom - Msgr. J. Hladnik in Hernandarias - Urađuje ob sredah od 19. do 21. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 (ga. Marija Gorše).

SLOGA — PODRUŽNICA RAMOS MEJIA. V pritičju poslopja Sloje, Moreno 129. Od ponedeljka do petka od 17. do 19. ure. T. E. 658-6574 — 654-6438.

SLOGA — PODRUŽNICA CASTELAR Slovenska Pristava - Monte 1851 - Urađuje ob četrtek od 20. do 22. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 (g. Nande Česarek).

SLOVENIJA V SVETU

Slovenci na Koroškem

Ravnatelj Zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu dr. Reginald Vospornik, ki nas je obiskal v Buenos Airesu pred dvema letoma, je bil imenovan za **dvornega svetnika**. V imenu vseh Slovencev v Argentini mu iskreno čestitamo!

Trenutno se slovenski politiki pogajajo z vlado za tkim. 4 točke: za slovensko trgovsko akademijo, dvojezične otroške vrtnice, slovenske televizijske oddaje in finančno podporo. Vse to jim je bilo obljubljeno, ko so sicer s stisnjenimi zobmi sprejeli novi šolski zakon.

Inšpektor za pouk slovenščine na srednjih in višjih šolah ter inšpektor Zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu je postal višji študijski svetnik prof. dr. Anton Fenig. Nasledil je tako dvornega svetnika dr. Valentina Inzka, ki se je upokojil. Na njegovo mesto kot vodja manjšinsko-šolskega odseka je bil imenovan višji študijski svetnik Franc Wiegeler.

Avstrijska televizija bo začela z oddajami za koroške Slovence, gradiščanske Hrvate in Madžare. To je velika zmaga poslanca Smolleta, ki mu je uspelo iztrgati to obljubo. Seveda je Heitmatdienst odločno proti.

Od marca meseca dalje bo pričela koroška televizija oddajati program v slovenščini. Sicer ni veliko: vsako nedeljo opoldan po 20 minut; obljublja, da bo pozneje kaj več. Sedaj pripravljajo in učijo osebje.

Septembra sta pevske zbor Jakob Petelin Gallus in ansambel Korenika gostovala med Slovenci v Severni Ameriki. Obiskali so New York, Fairfield, Cleveland, Lemont (kjer so zapeli na Rožmanovem grobu), Chicago, Toronto in Hamilton. Povsod so bili prisrčno sprejeti.

Kako Beograd nič ne stori za koroške Slovence, so imeli priložnost videti konec septembra, ko se je predsednik jugoslovanske vlade Mikić nahajal na Dunaju, kjer je

OBVESTILA

ČETRTEK, 26. januarja:

Seja upravnega sveta Zedinjene Slovenije ob 20. uri.

SLOGA — PODRUŽNICA SAN JUSTO Naš dom (pisarna) H. Irigoyen 2756 T. E. 651-1760. Urađuje ob torkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 9.30 do 11.30 (gdč. Julka Moder).

Cena največ štirih vrstic A 12,- za enkratno objavo, za vsak mesec — 4 številke — A 40,-.

NAŠ DOM

"TROPICALNA FANTAZIJA"

PUSTNA VESELICA

v soboto, 4. februarja, ob 22. uri.

Sodeluje orkester "Wundertone"

prosil za kredite. Zato seveda o slovenskem šolskem vprašanju ni hotel nič slišati in je celo odpovedal pripravljeno srečanje z obema krovni organizacijama, Narodnim svetom in pa levičarsko Zvezo slovenskih organizacij, ki se ni hotela prej pogajati z Nemci za dvojezično šolo, ampak vedno zahtevala bojkot in podporo jug. vlade, ki pa se zanje in za demokratične Slovence nič ne briga.

Tajnik Celovškega Zvona Vinko Ošlak je dejal v intervjuju Našemu tedniku, da številki 15. in 16. nista smeli biti uvoženi v SRS, niso pa dobili nobenega uradnega sporočila, zakaj ne. Za druge številke pa čakajo na dovoljenje za uvoz tudi do pol leta.

ZDA

Fara Sv. Štefana v Chicagu je praznovala 90-letnico. Slovesnost se je vršila z dopoldanskim bogoslužjem. Pri mašnih prošnjah je slovenska mladina pod vodstvom Jožeta Rusa izrazila prošnje in izprijala živo vero in slovensko narodno zavest. Nato je bilo kosilo v cerkveni dvorani, ki je sprejela okrog 450 gostov. Popoldanski spored je pa obsegal pozdrav farnega župnika p. Tadeja Trpina, nastop farnega zbora z mnogimi cerkvenimi pesmimi, pozdrav faranom nad 80 let starimi, izvajanjem gorenjskih plesov in končno nastop otrok farne šole.

V soboto, 5. novembra je bila v Pabst gledališču, Milwaukee, država Wisconsin, krstna baletna predstava „Dance Theatre Milwaukee“, katero je ustanovila baletka in koreografinja Isabele Kralj. Prva točka na baletnem večeru je imela na-

SAN JUSTO

slov „50.000.000 Fan can't be wrong“ v petih scenah. Po odmoru so pa prikazali plesno predstavo „Escapades of kurent“, v koreografiji Isabele Kralj, ki je našega kurenta upodobila po svoji zamisli.

13. novembra je bil koncert pevskega zbora Uspeh pod vodstvom Dolores Ivanchich v dvorani Knights of Columbus, Milwaukee. Voditeljica je izbrala domače priljubljene pesmi in je vsako vnaprej predstavila občinstvu. Nastopil je moški, mešani in ženski zbor. Dolores Ivanchich je pa kot sopranistka zapela dve pesmi iz naše pevske zakladnice: „Gor čez izaro“ in „Moj rodni kraj“; končno so pa vsi pevci in pevke zapeli Avsenikovo „Slovenija, od kot lepota tvoja“.

13. novembra je bilo v fari Marije Vnebovzete slavljenje ob 70-letnici javnega delavca Rudija Kneza. Dopoldne je daroval župnik Jože Kumše mašo, med katero je prepeval cerkveni zbor pod vodstvom Dominika Goršeta. Nato je bilo kosilo v dvorani Slovenskega doma na olmes Ave. Potem so se pa pred slavljenčev mizo zbrali otroci farne šole in predstavniki različnih skupin, ki so izrazili R. Knezu zahvalo in čestitke.

Časnikar ameriškega časnika „Wall Street Journal“ Barry Newmann je napisal dolg in zanimiv članek o razmerah v Sloveniji. Juš Turk, honorarni dopisni snemalec britanskih TV medijev in ameriških TV omrežij je spremljal reporterja po Sloveniji in ga seznanil z ljudmi, s katerimi se je hotel Newman srečati. Turk je o doživetju pisal v „Nedeljskem dnevniku“, obenem je pa Ljubljansko Delo poročalo o Newmanovem članku.

Zahvala

Zahvaljujemo se vsem prijateljem, ki so pokojnega PAVLA GRADA prišli kropit in ga spremljali s slovensko molitvijo na njegovi zadnji poti.

Hvaležni žena Marta roj. Poglajen, sin Tedi z ženo Hani, in otroci Milka, Majda, Andi; hči Barica z možem Manuelom, in sinovi Juani, Paulito, Santi.

Ob 29. oktobru 1918

Da je bil 29. oktober 1918 izredno važen trenutek v politični zgodovini Slovenije, danes priznavajo vsi Slovenci. V ljubljanskem Delu so lani — ob 70-letnici dogodka, tega obravnavali znanstveniki in zgodovinarji in mu priznali pomebnost, predlagali so celo, da naj se 29. oktober tudi doma praznuje kot dan slovenske samostojnosti.

Ta praznik je slovenska politična emigracija že praznovala vrsto let, tako med nami v Buenos Airesu kakor drugje po svetu.

Zato objavljamo danes resolucijo, ki so jo ob zadnjem prazniku objavili Slovenci v Clevelandu, istočasno pa še dekret, ki proglašja ta dan kot praznik v Clevelandu; proglasil ga je župan mesta Voinovich, po materi slovenskega rodu.

Zborovalci

na proslavi 70-letnice slovenske narodne neodvisnosti v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Avenue, Cleveland, Ohio, 30. oktobra 1988 so sprejeli in javno odobrili sledečo

RESOLUCIJO

Ko se Amerikanci slovenskega rodu spominjamo proglasitve neodvisnosti slovenskega naroda 29. oktobra 1918 na temelju 14 točk predsednika ZDA W. Wilsona kot pogoja Avstro-Ogrski za končanje prve

svetovne vojne, opozarjamo vlado ZDA na kršenje človekovih pravic in na kršenje načela enakopravnosti slovenskega naroda z vsemi drugimi narodi v Jugoslaviji, ki preživlja v zadnjih letih hudo družbeno, politično in gospodarsko krizo. Ta kriza prav v zadnjih mesecih zaradi zaostrevanja socialnih, političnih, ustavnih in narodnostnih sporov ogroža sam obstoj Jugoslavije.

Vodniki SR Slovenije izjavljajo, da je sedanjo krizo v Jugoslaviji mogoče rešiti samo na temelju polne enakopravnosti vseh njenih narodov in polnem spoštovanju človekovih pravic, kot so jih pred 40 leti uzakonili Združeni narodi, pred 10 leti pa konferenca za evropsko varnost in sodelovanje v Helsinkih. Amerikanci slovenskega porekla dajamo, da bo to možno samo v polni politični svobodi z vlado SR Slovenije, ki si jo bo narod izbral na svobodnih, tajnih volitvah.

Vlado ZDA pozivamo, da v svojih odnosih z Jugoslavijo uspoštevava navedena dejstva in zahteve slovenskega naroda v Jugoslaviji po polni verski, družbeni, politični in gospodarski svobodi, kot jo uživamo v naši deželi.

Upoštevanje navedenih dejstev in zahtev slovenskega naroda v odnosih ZDA do Jugoslavije — kakor tudi do vseh držav vzhodnega bloka — bo pospeševalo rešitev seda-

nje skrajno nevarne družbene, politične in gospodarske krize v Jugoslaviji in s tem prispevalo k ohranitvi miru v tem delu Evrope in na vsem svetu.

Kakor so bili Amerikanci slovenskega rodu pred 70 leti ob koncu prve svetovne vojne solidarni s Slovenci v domovini v borbi za svobodo izpod Avstro-Ogrske večstoletne vladavine — deputaciji ameriških Slovencev je takrat sprejel sam predsednik ZDA — tako smo Amerikanci slovenskega porekla solidarni zdaj s Slovenci v Jugoslaviji, ki se prav v tem času zopet morajo boriti za svoje narodne pravice. Te so jim sicer v sedanji jugoslovanski ustavi zajamčene, toda vlada SFR Jugoslavije v Beogradu jih dejansko krši in jih hoče sedaj z ustavnimi dopolnili bistveno omejiti.

RAZGLAS

ki proglašja 29. oktober 1988 kot

"DAN SLOVENSKE SAMOSTOJNOSTI"

Letos je preteklo 70 let, kar je bila ustanovljena prva slovenska vlada 29. oktobra 1918. Ta dan je bila proglašena slovenska neodvisnost od 600-letnega avstroogrškega vladanja nad slovensko zemljo. Da proslavimo pomemben zgodovinski datum, se bo združilo v duhu veliko slovenskih organizacij, da tako praznujejo ta slovenski narodni praznik.

Svečanost bo v nedeljo, 30. okto-

bra 1988 ob 4 popoldne v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Avenue, kjer se bodo spomnili razglasitve slovenske samostojnosti. Sodelovali bodo pevska zbor Korotan in Fantje na vasi, folklorna skupina Kres, dramsko društvo Liliija in slovenske šole pri sv. Vidu in sv. Mariji; Rudolph M. Susel, urednik slovenskega časopisa Ameriška domovina pa bo glavni govornik.

Čedalje več zgodovinarjev in drugih Slovencev pričinja polagati važnost na pomembnost 29. oktobra 1918 za slovensko zgodovino. Kakor narašča demokratizacija, je čedalje bolj verjetno, da bo 29. oktober spet priznan zaradi svoje važnosti v državnosti slovenskega naroda in bo spet imel položaj, kot ga v Sloveniji zasluži.

Ko se Slovenci v stari domovini borijo, da vnesejo čim več pluralizma in demokracije, je edino prav, da mi v Združenih državah in drugod po svetu tudi pripomoremo k ohranitvi in pospeševanju zgodovine in dediščine slovenskega naroda.

Zato jaz, Georg V. Voinovich, župan mesta Cleveland, s tem proglašam 29. oktober 1988 kot „Dan slovenske samostojnosti“ v Clevelandu. Izdal sem odlok, da naj bo slovenska zastava primerno izobešena na clevelandskem županstvu na ta pomemben dan. Vzpodbujam vse svoje somestane, da se pridružijo našim ameriškim prijateljem slovenskega pokolenja pri tej proslavi, da bo tako svoboda spet vrnjena njihovi ljubljani domaćini.

ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE

Director: Valentín B. Debeljak

REDACCION Y ADMINISTRACION:

RAMON L. FALCON 4158

1407 BUENOS AIRES

ARGENTINA

Teléfono: 69-9503

Glavni urednik:

Tine Debeljak ml.

Uredniški odbor:

dr. Tine Debeljak, Tone Mizerit,

dr. Katica Cukjati, Gregor Batagelj

Correo Argentino Central (B)	FRANQUEO PAGADO
	Concesión N° 5775
	TARIFA REDUCIDA
	Concesión N° 3824
Registro Nac. de la Propiedad Intelectual No. 85.462	

Naročnina Svobodne Slovenije za 1989: Za Argentino A 360; pri pošiljanju po pošti A 430; Združ. države in Kanada pri pošiljanju z letalsko pošto 60 USA dol.; obmejne države Argentine 53 USA dol.; Evropa 65 USA dol.; Avstralija, Afrika, Azija 70 USA dol.; ZDA, Kanada in Evropa za pošiljanje z navadno pošto 45 USA dol.

V Evropi lahko kupite Svob. Slovenijo: v Trstu: knjigarna Fortunato, Via Paganini 2;

v Celovcu: knjigarna Mohorjeve družbe, Viktringer 26.

TALLERES GRAFICOS "VILCO" S.R.L., ESTADOS UNIDOS 425, 1101 - BUENOS AIRES - T. E. 362-7215

SVOBODNA SLOVENIJA bo pred počitnicami izšla še 26. januarja in 2. februarja.

PROGRAM SDZ

(Nad s 1. str.)

stališča o vprašanih gospodarske, izobraževalne, kulturne, znanstvene, zdravstvene, pokojninske... politike. SDZ bo v politični konkurenci predlagala in podpirala svoje kandidate; sodelovala bo pri postavitvi javne in nepristranske kontrole procesov odločanja.

6. Zavzemamo se za učinkovit nadzor države in civilne družbe nad oboroženimi silami, policijo in obveščevalnimi službami. Nujen del tega nadzora je ukinitve vojaških sodišč v mirnem času; odvzem dejanske eksteritorialnosti vojaškim osebam, kontrola vojaškega proračuna, odprava ideološke pristranosti oboroženih sil in spodbujanje civilnih raziskav njihovega delovanja, ki morajo biti zakonite. Samoumevno je, da se bomo zavzemali za enakopravnost jezikov v JLA ter za priznavanje ugovora vesti!

7. SDZ podpira skrb in organizira akcije za ohranjanje naravne, kulturne in zgodovinske dediščine Slovencev znotraj in zunaj meja SRS. Zato zavrača „kulturno revolucijo“, ki je iz človeka naredila „neposrednega proizvajalca v združenem delu“; gospodarsko megalomanijo in politično ponižnost, ki sta botrovali uničevanju slovenske zemlje.

8. Z javno kritiko in z vplivanjem prek legalnih ustanov bo SDZ skrbela, da ne bodo državljanom Slovenije ostale skrite nobene politične, gospodarske ali kakšne druge mahinacije ali špekulacije. SDZ se ostro zoperstavlja zapravljanju in „odlivanju“ akumulacije slovenskega gospodarstva. Brez gospodarske substance ni nacionalne substance, brez te pa grozijo enakost v revščini, socialni nemiri, mednarodni spori, navsezadnje pa tudi množično izseljevanje in izumiranje Slovencev!

9. Eno temeljnih področij delovanja SDZ bo vzpostavljanje demokratičnih odnosov v javnosti: v obveščanju, kulturi, znanosti, šolstvu... pri čemer bo zagovarjala razčlenjenost in prozornost družbenih interesov. SDZ bo spodbujala raziskovanje javnega mnenja in odločno spodbijala informacijske monopole. Angažirala se bo za odpravo državnega monopola nad šolstvom.

10. SDZ se zavzema za nevtralno zunanjo politiko, za odprtost državnih meja in za svoboden prehod ljudi oz. pretok informacij.

11. Pri analizi in predlogih za reformo slovenskega državnega ustroja bo afirmirala načelo sporazumevanja med različnimi interesi. SDZ je tuja ideji o kakršnikoli vnaprejšnji enotnosti.

12. SDZ se bo zavzemala za pristop Slovenije oz. Jugoslavije k Evropski skupnosti.

Ustanovni odbor SDZ,

15 decembra 1989